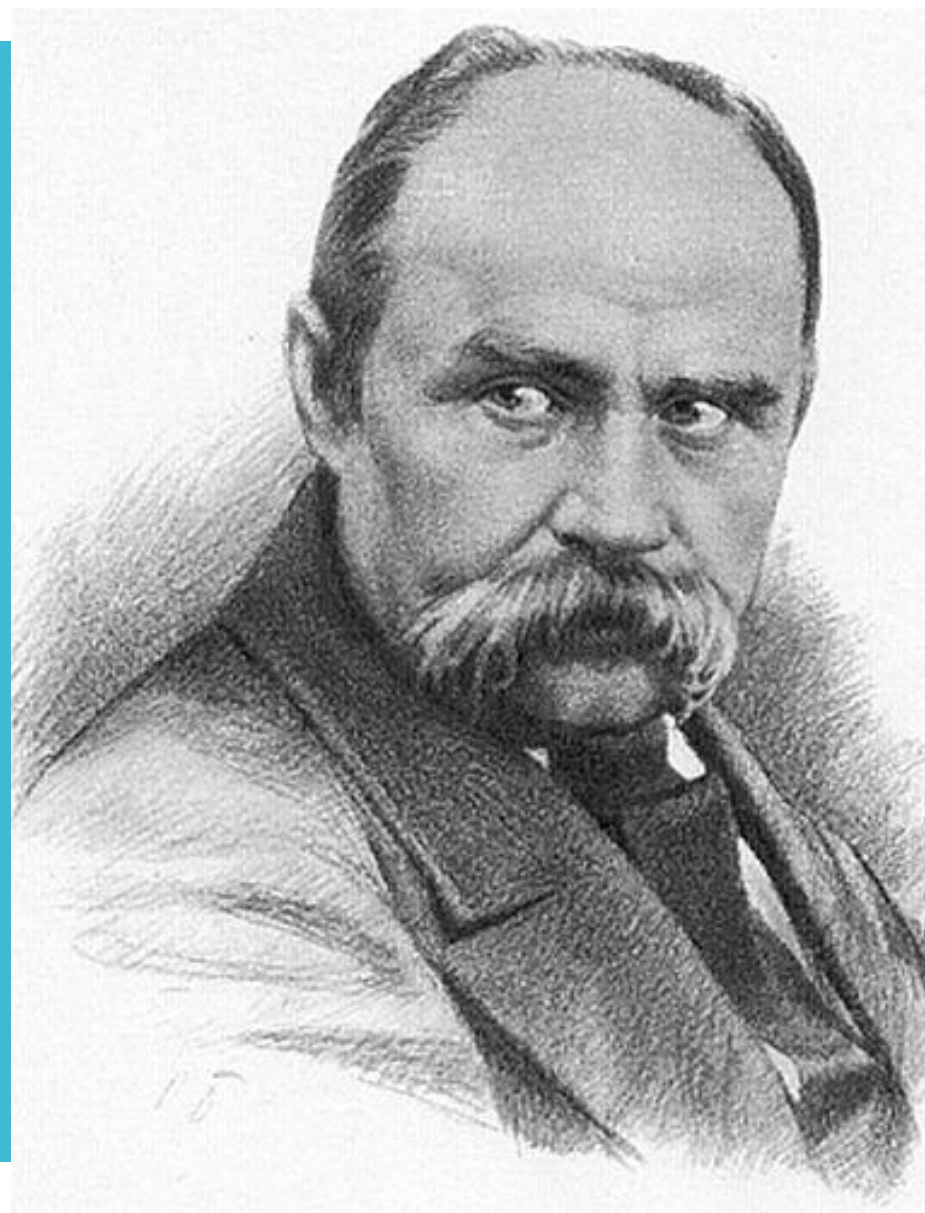

Візнання
200-річчя від дня
народження Т. Шевченка

Тарас Шайчэнка
(1814 – 1861)
(ᠲᠠᠷᠠᠰ – ᠰᠠᠶᠢᠴᠡᠩᠭ᠎ᠠ)
ᠲᠠᠷᠠᠰ ᠰᠠᠶᠢᠴᠡᠩᠭ᠎ᠠ

Дзяцінства і служба ў пана

9 сакавіка 1814 г. – нарадзіўся ў сяле Мoryнцы на Чаркашчыне ў сям’і прыгонных сялян. Бацька – чумак. Продкі – вольныя казакі.

Вучыцца ў сельскага дзяка чытанню, пісьму і маляванню.

1823 г. – смерць маці. **1825 г.** – смерць бацькі.

1828 г. – служыць *казачком* у пана Энгельгарта.

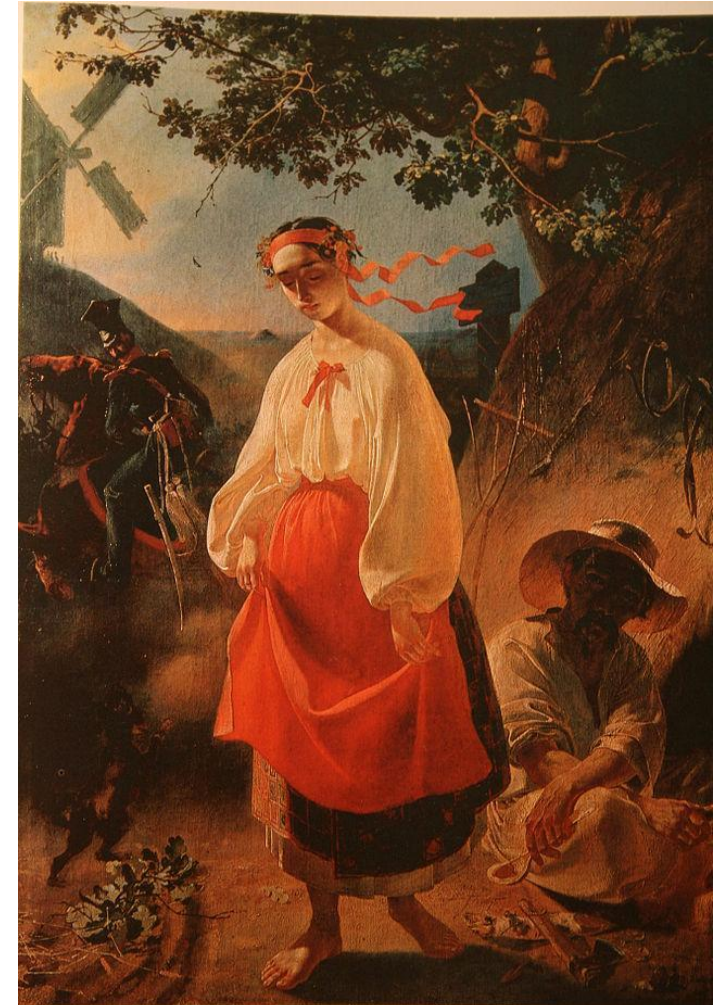

Пан Энгельгарт

«Якбы вы зналі, панічы...»

Якбы вы зналі, панічы,
Дзе людзі плачуць жывучы,
Дык вы б элегій не стваралі
Багоў дарма не выхвалялі,
На нашы слёзы плюючы.
За што, не знаю, называюць
Хаціну ў гаю ціхім раем.
Я ў хаце мучыўся калісь,
У першы раз даўвно цяклі,
Мае там слёзы! Я не знаю,
Ці ёсць такое ў Бога зло,
Што ў той хаціне не жыло?
А хату раем называюць!
Не называю яе раем,
Тую хаціначку у гаю
Над чыстым ставам край сяла.
Мяне там маці спавіла
І, спавіваючы, спявала,
Сваю нуду пералівала
Сваёй дзяціне... У гаю,
У той хаціне, у раю,
Я бачыў пекла... Там няволя,
Робота цяжкая, ніколі
І памаліцца не даюць.

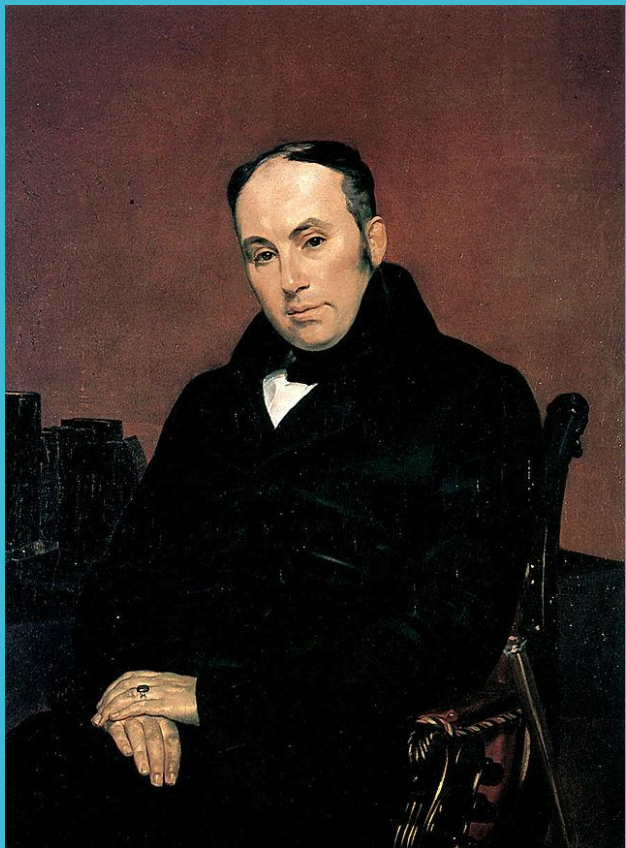

Выкуп з прыгону

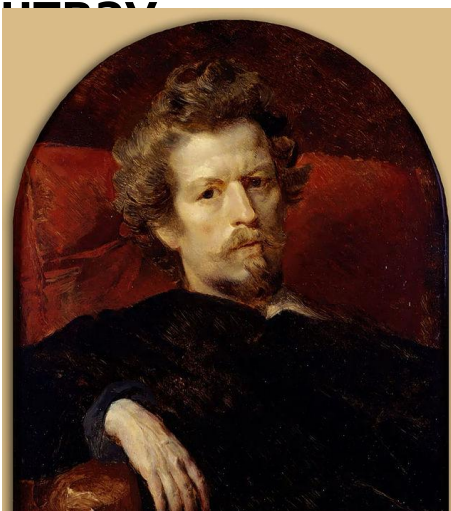
1829г. – падарожжа разам з панам у Вільню, праязджае праз Беларусь («**краіна наракання і плачу**»), знаёмства з польскай літ.

Пан, заўважыўшы здольнасці Тараса, аддае яго вучыцца на мастацкія курсы Шыраева ў Пецярбургу. Знаёмства з К. Бруловым і В.Жукоўскім.

1838 г. – Брулоў і Жукоўскі выкупілі Шаўчэнку з прыгону. Ён паступае ў Імператарскую акадэмію мастацтваў.

Партрэт В.
Жукоўскага работы К.
Брулова

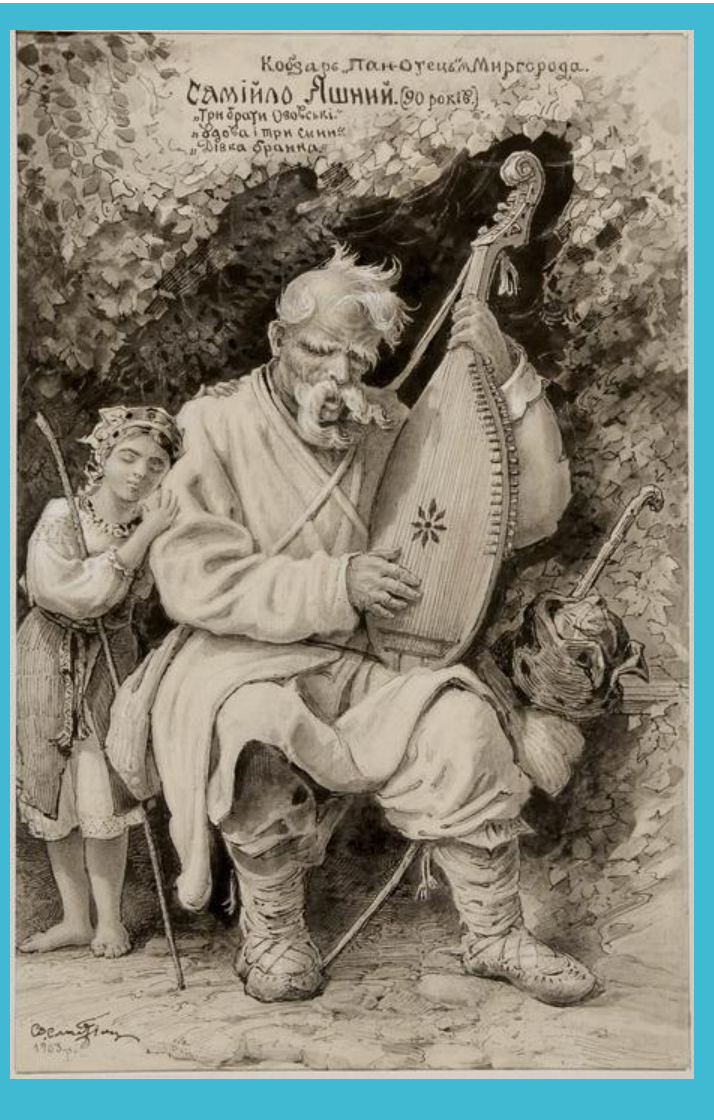

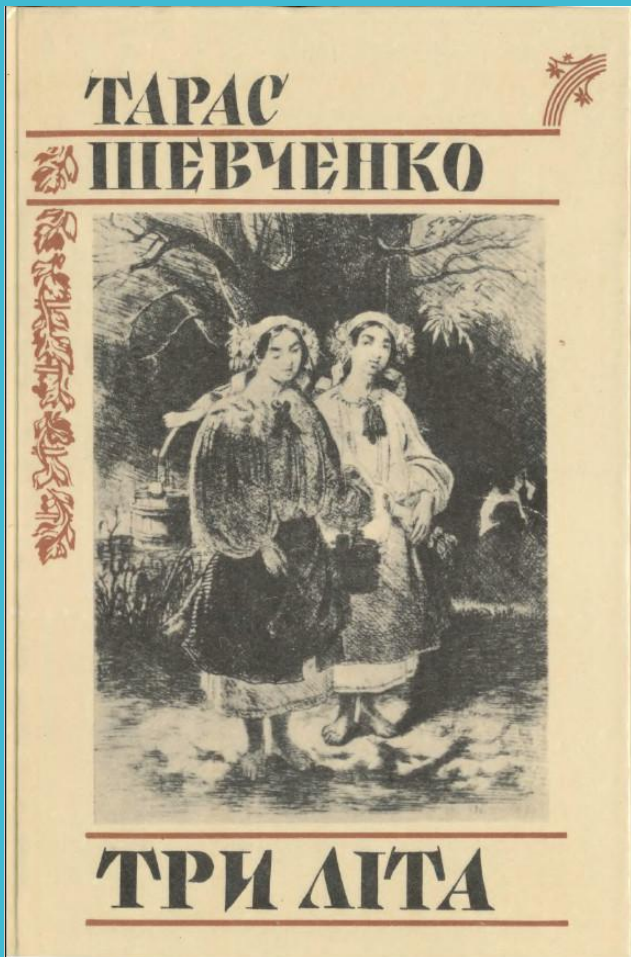
Літаратурная творчасць

1840 (1844, 1860) г. – зборнік «Кабзар» (кабзар – вандроўны музыка, які грае на кобзе ⇒ Шаўчэнку празвалі Кабзаром).

Тэматыка:

- доля ўкраінскага народа, прыгнёт з боку РІ;
- адчужэнне ўкраінцаў ад роднага;
- заклік да нацыянальнага абуджэння ўкраінцаў;
- гістарычная і біблейская тэматыка.

1843, 1845 гг. – падарожжы па Украіне: «усюды быў, усюды плакаў...». Піша верш «Запавет».

Ідэя: барацьба за свабоду і незалежнасць, яднанне народа, «матыў помніка».

1846г. – член Кірыла-Мяфодзіеўскага брацтва, выкрыта, Шаўчэнка арыштаваны.

1843 – 1845 гг. – перыяд «трох лет» ⇒ зборнік «Тры лета». Асн. рыса – спалучэнне рамантызму і рэалізму.

Перыяд «Трох лет»

1847 г. – высылка ў Арэнбург «без права пісаць і маляваць».

1857 г. – дазволена вярнуцца ў Пецябург.

1859 г. – апошняе падарожжа па Украіне.

«Яго ўсё цягнула ў сваю родную Украіну, дзе ён такі пабываў летам 1859, жадаючы набыць кавалачак зямелькі над Дняпром, на гары, каб там апошнія гады дажыць.»

П. Мірны

«Пасля дзесяцігадовай ссылкі Шаўчэнка нарэшце вярнуўся ў Пецябург, зламаны целам, але не духам... Нават у тыя страшныя гады яго муза не заціхала...»

І. Франко

10 сакавіка 1861 г. – паэт памёр, пахаваны ў Пецябургу.

20 мая 1861 г. – згодна з «Запаветам» перапахаваны ў Каневе на Манаскай гары.

Магіла Т. Шаўчэнка ў Пецярбургу

Пасмяротная маска

Від з Тарасавай гары на Дняпро

Магіла паэта ў Каневе

Помнік Шаўчэнку ў Кіеве

Хата Шаўчэнка ў Каневе

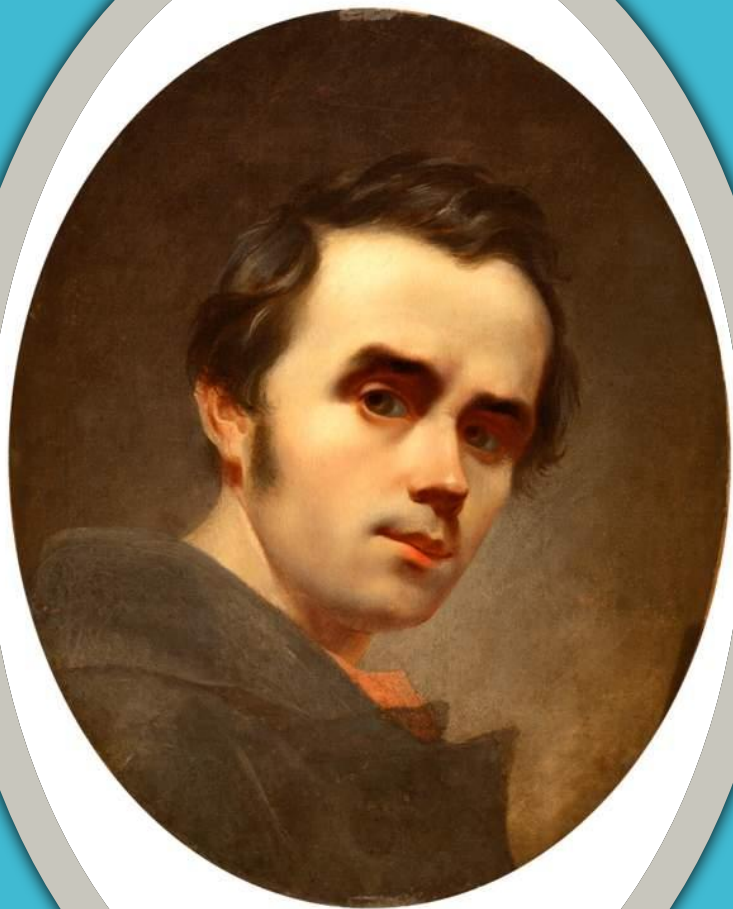

Помнік Шаўчэнку ў Мінску

Кіеўскі нацыянальны ўніверсітэт

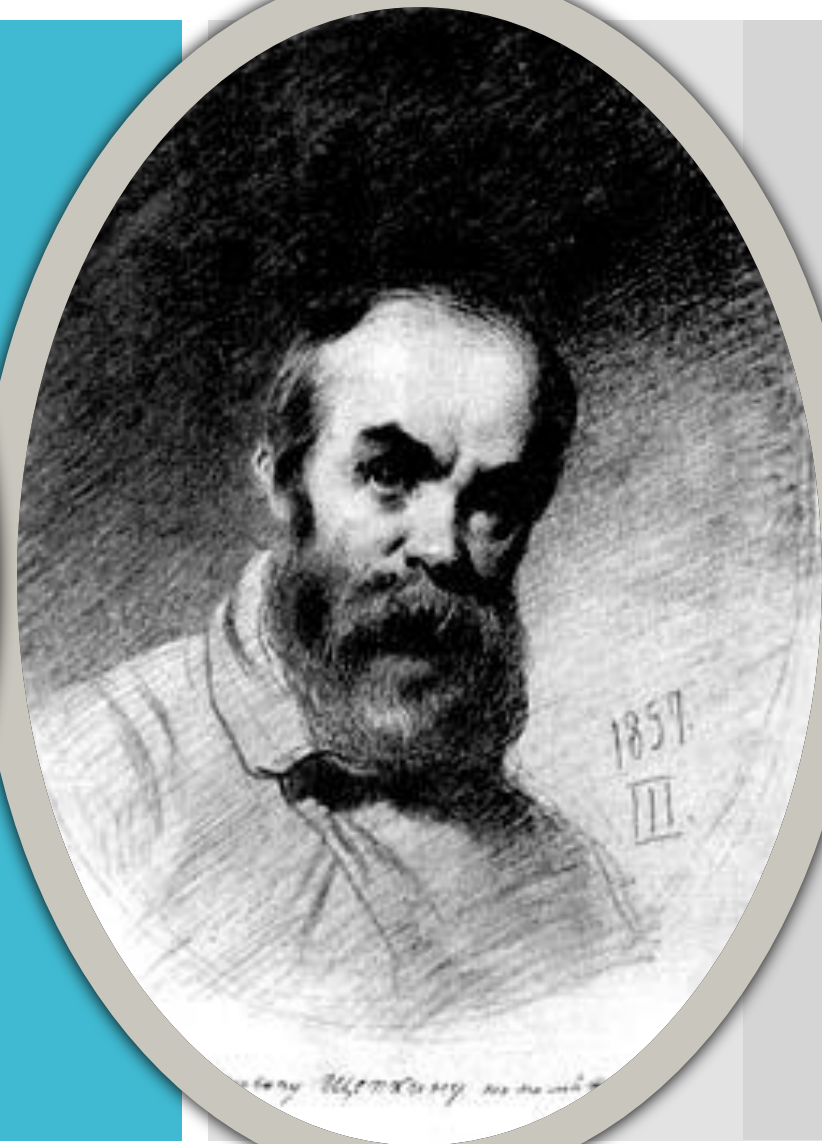
Аўтапартрэты Т. Шаўчэнка

1840 г.

1847 г.

1857 г.

Значэнне творчасці Т. Шаўчэнка

Фарміраванне нац. ідэі ўкр. народа – незалежнасць і свабода;

Фарміраванне ўкраінскай літаратурнай мовы;

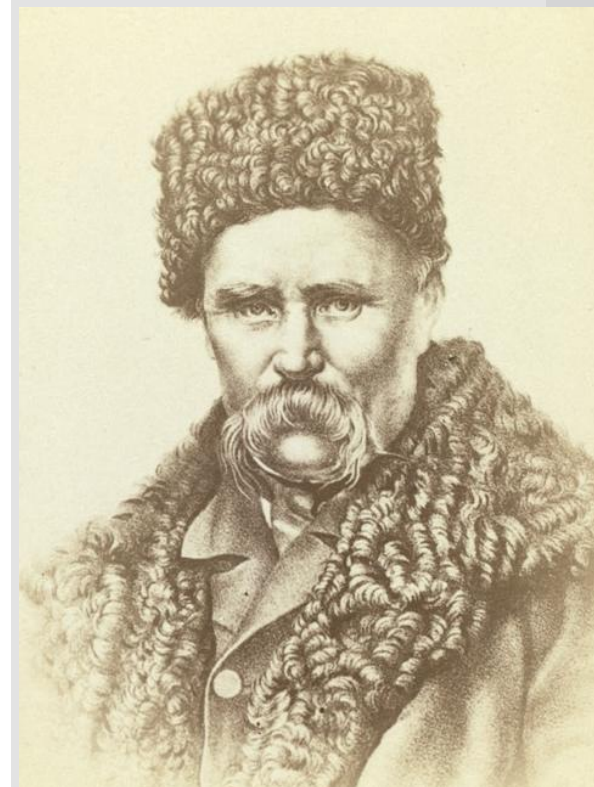
Вяршыня ўкраінскага рамантызму;

Пашырэнне фальклору і гісторыі Украіны (праз творы);

Уплыў на літ. усіх славянскіх народаў;

Новыя формы і жанры;

**ВЕЛІЗАРНЕЙШЫ УПЛЫЎ НА БЕЛАРУСКУЮ
ЛІТАРАТУРУ 2-й паловы XIX – пач. XX СТСТ.!!!**

Т. Шевченко

Дамашняе заданне

1. Вывучыць біяграфію Тараса Шаўчэнка
2. Прачытаць п'есу «Ідылія» Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча
3. Узяць у бібліятэцы «Гапон» Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча